

неплатоспроможності направлена на тлумачення правил, необхідних для раціонального унормування цього явища. Зазвичай нормативний підхід базувався на можливості забезпечення кредитором неплатоспроможного підприємця та задоволення в максимальному варіанті їх кредитоспроможності. Натомість присутність безпрецедентного масштабу та темпу господарських і суспільних змін призводить до змін такого підходу. Разом з тим, щоразу важче стає не тільки задоволення вимог кредиторів, а й також збереження виробничої потужності і можливості участі неплатоспроможного підприємства у ринковій конкуренції. Однак це вимагає дотримання зазначених правил економічної ефективності, при чому в умовах глобалізації, повинні бути прораховані не лише локальні ефекти але і глобальні, а це є неприпустимим щодо виникнення банкрутств неплатоспроможних підприємств.

Визначені нами елементи неплатоспроможності суб'єкта господарювання у кожній із теорій підприємств призводять до необхідності розробки теоретичних засад встановлення неплатоспроможності підприємства, під якими пропонуємо розуміти систему поведінки та еволюцію підприємства в умовах неможливості погашення всіх зобов'язань перед кредиторами за рахунок власних джерел.

Теоретичні засади встановлення

неплатоспроможності підприємства охоплюють множину неплатоспроможних суб'єктів господарювання, що виокремлює їх з-поміж інших господарських одиниць на конкуруючому ринку. На основі розроблених теоретичних засад виділено концепцію неплатоспроможності підприємства у складі позитивної (дуалізм взаємозв'язку “неплатоспроможність підприємства – зовнішнє середовище”) та нормативної (залучення засобів, що дозволяють стабілізувати фінансовий стан підприємства в конкурентному середовищі) компонент; мету (мінімізація збитків, залучення із різних джерел коштів для задоволення максимальної кількості вимог кредиторів та вибір оптимальної політики подальшої діяльності суб'єкта господарювання); функції (соціальна й економічна) підприємств, що підвищує ефективність обліково-аналітичних і контрольних процедур в умовах порушення принципу безперервності.

Запропоновані теоретичні засади неплатоспроможності не обмежують суб'єкта господарювання одним варіантом дій, а дозволяють застосовувати цілий спектр варіантів поведінки, що залежить від особливостей підприємства та його зовнішнього середовища, серед яких доцільно виділити відновлювальні заходи, продаж неплатоспроможного суб'єкта господарювання, його реорганізацію або взагалі ліквідацію.

Література

1. Ансофф И. Стратегическое управление / И. Ансофф. — М.: Экономика, 1989. — 519 с.
2. Горняк О.В. Институциональна теорія фірми / О.В. Горняк // Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління. — 2005. — Вип.9. — С.105-115.
3. Нельсон Р. Эволюционный подход в экономической науке / Р.Нельсон, С.Уинтер // Истоки. М.: Изд. дом ГУ-ВШЭ. — 2006. — С. 59.
4. Пресняков В.Ф. Теоретические основы исследования фирмы / В.Ф.Пресняков // Вестник Государственного ун-та управления. Институциональная экономика. — 2003. — № 2 (4). — С. 5 - 14.
5. Стратегии бизнеса: Аналитический справочник. Айвазян С.А., Балкинд О.Я., Баснина Т.Д. и др. / Под ред. Г.Б. Клейнера. — М.: КОНСЭКО, 1998. — 273 с.
6. Третьяк О.А. Историческая эволюция и новые ориентиры развития маркетинга / О.А. Третьяк // Российский экономический журнал. — 2001. — № 2. — С. 59–67.
7. Чандлер А.Д. Функции штаб-квартиры в многопрофильной фирме / А.Д. Чандлер // Российский журнал менеджмента. — 2003. — № 1. — С. 91-122.

УДК 330.341.1:334.012.82

ІНСТИТУЦІЙНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ

Мельник В.І. — д.е.н., доцент

Вінницький навчально-науковий інститут економіки THEU

Багатоаспектність вивчення, складність, складовим щодо прогнозних можливостей певна обмеженість та інші характеристики, розвитку породжують потребу до детального властиві соціально-економічним системам і їх пізнання закономірностей їх функціонування.

Зважаючи на те, що переважна більшість наявних проблем функціонування та розвитку соціально-економічних систем у своїй основі мають екзогенне та ендегенне підґрунтя, постає необхідність застосування інституційного підходу, що уможливило забезпечення вивчення соціально-економічної системи та її базових інституцій у безпосередньому взаємозв'язку з формотворчими складовими та підсистемами.

Орієнтація на інноваційний тип розвитку економіки підсилила активізацію інноваційної діяльності суб'єктів господарювання, що дозволило розпочати реорганізацію економіки, розвивати наукомістке виробництво, що є одним з основних чинників, які забезпечують економічне зростання [1].

При цьому слід враховувати необхідність залучення інституційного підходу при вивченні процесів формування нового типу економіки. Що стосується механізму реалізації інноваційного типу сталого розвитку, то тут слід приділити увагу умовам його формування. Механізми інноваційної економіки не можуть працювати ефективно без певного набору інститутів, неадекватних інституційному середовищу. Тому процес формування інноваційного типу протікає в паралелі з формуванням відповідних інститутів.

Окремим детермінантом серед сукупності чинників інституціональних змін виступають саме інституціональні фактори, які стосуються сфери управління та реалізації регуляторної політики що певних напрямів діяльності, конкретних сфер соціально-економічних відносин та їх суб'єктно-об'єктного складу.

До інституціональних факторів належать правові, організаційні, фінансово-економічні, інвестиційні, науково-технічні, соціальні та інші фактори і заходи удосконалення і трансформування інститутів (норм, правил, звичаїв), управління цими сферами й установами управління [2].

Причинами інституціональних змін, згідно постулатів традиційної інституціональної теорії є еволюційні чинники розвитку. Впровадження науково-технічних досягнень у виробництво вважають основою суспільного розвитку причини соціально-технологічного інституціоналізму. Положення соціально-технологічного інституціоналізму та соціально-правового неоінституціоналізму причину інституціональних змін розкривають через

урегулювання відносин власності між учасниками соціально-економічних відносин.

Щодо змістового контенту формування інноваційного потенціалу, то саме нові комбінації в підсумку виводять економічну систему на новий рівень рівноваги, а їхнім безпосереднім результатом можуть бути виготовлення нового, невідомого споживачеві блага [3].

Розглядаючи окремі елементи системи формування інноваційного потенціалу, насамперед слід виокремити блоки аналізу: існуючої стратегії, конкурентоспроможності, впливу факторів зовнішнього та внутрішнього середовища, системи ресурсного забезпечення. В результаті виявляється необхідність втілення в практику господарювання того чи іншого виду нововведення, оцінки його стану й визначення напрямку розвитку. Це дозволяє стверджувати, що в основі формування інноваційного потенціалу лежить певний підхід, який визначає необхідність повного урахування соціально-економічних чинників його практичної реалізації.

Інституційний підхід до регулювання аспектів соціально-економічного розвитку становить основу сучасних ендегенних моделей соціально-економічних систем, які націлені на пошук внутрішніх механізмів генерування додаткового економічного зростання. Ефективність соціально-економічного розвитку залежить від набору економічних інститутів, від того, наскільки його застосування буде результативним і відповідним сформованим тенденціям розвитку національної економіки та формування потенціалу окремих її секторів.

Нині, в умовах інтеграційних процесів інститути і система управління економікою інтерпретуються як найважливіші детермінанти соціально-економічного розвитку. Має місце думка, що відмінності в його інституційному забезпеченні є фундаментальною причиною відмінностей у рівні життя між країнами [4]. Набуває все більшої актуальності питання про те, які інституційні умови потрібні для підвищення ефективності соціально-економічного розвитку та яка роль держави в його регулюванні, як його підтримати, прискорити і розробити конкретні механізми його регулювання [5].

За рахунок поетапного впровадження інституційних змін та впровадження дієвих

інструментів та механізмів активізації інноваційного процесу як єдиного ланцюга взаємопов'язаних елементів можливо буде створити умови для активізації внутрішніх ресурсів соціально-економічних систем до формування та ефективного використання інноваційного потенціалу.

Упровадження певної моделі соціально-економічного розвитку та відповідних програм

розширення його потенціалу, сприятиме забезпеченню конкурентоспроможності через зростання інвестиційної привабливості вітчизняної економіки та її складових, що пов'язане з підвищенням ефективності управління процесами функціонування соціально-економічних систем, формуванням та реалізацією інноваційного потенціалу.

Література

1. Ксьонжик І. В. Реалізація інноваційного потенціалу сільськогосподарських підприємств як основа розвитку сільських територій / І. В. Ксьонжик, Ю. О. Волович // Науковий вісник НУБіП. Сер. : Економіка, аграрний менеджмент, бізнес. – 2013. – Вип. 181, Ч. 2. – С. 186-191.
2. Економічна енциклопедія : у 3 т. / редкол. : С. В. Мочерний (відп. ред.) та ін. – К. : Видавн. центр “Академія”, 2000. – Т. 1. – 864 с.
3. Мельник В.І. Інноваційні зміни в економіці в контексті еволюційних зрушень / В.І. Мельник, Г.Б. Погрішук, О.Б. Погрішук // Науковий вісник Ужгородського університету. – Серія «Економіка», 2016. – Випуск 2 (48) – С. 200–208.
4. Singleton D. Chairman, from the Infrastructure Sustainability Council Australia delivered this presentation at the 2013 ARA Rail Suppliers Forum [Електронний ресурс] / D. Singleton. – Режим доступу: <http://www.slideshare.net/informa0z/david-singleton-infrastructure-sustainability-council-australia>
5. Acemoglu D. Institutions as the Fundamental Cause of Long-Run Growth / D. Acemoglu, S. Jonson, J. Robinson // NBER Working Paper 10481 / National Bureau of Economic Research. – Massachusetts : Cambridge ; NBER, 2004. – 256 p.

УДК 338.1

АНАЛІЗ СТАНУ РОЗВИТКУ РИНКУ ДИСТАНЦІЙНОЇ ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Скрипник М.І. – д.е.н., доцент, Григоревська О.О. – к.е.н., доцент
Київський національний університет технологій та дизайну

Нині в Україні існує велика кількість інтернет-магазинів, чимала частка яких користується великим попитом та популярністю. До відомих інтернет-магазинів належать Rozetka, Allo, Fotos, ModnaKasta, Мобілак та Фокстрот тощо. Обсяги діяльності найбільших інтернет-магазинів у сфері електроніки, побутової техніки, взуття та одягу наведено на рис. 1.

Проаналізувавши ринок електронної комерції встановили, що лідируючі позиції на ринку електронного бізнесу є інтернет-магазин Rozetka – один із найвідоміших в Україні інтернет-магазин електроніки та побутової техніки, що займає 39,7 % усього ринку. Найближчим конкурентом даного інтернет-магазину є “Алло”, який займає 10,6 % ринку, у якого відкрито 135 традиційних магазинів мережі [1-4]. Впроваджуючи діяльність на ринку дистанційної торгівлі не можна не зважати на фактори, що здійснюють вплив на

розвиток електронного бізнесу. Всі ці фактори умовно можна виділити, провівши SWOT-аналіз ринку. Його детальний опис подано в табл. 1. У розвитку дистанційної торгівлі можна виділити деякі тенденції, характерні для цього сегмента ринку в Україні:

– ринок дистанційної торгівлі заявив про себе на всіх рівнях бізнесу і суспільства як значний сегмент економіки. Крім того, ринок відзначено стійкою позитивною динамікою;

– розвиток дистанційної торгівлі перевів Інтернет з інформаційного каналу в канал продажу для багатьох українських компаній.

– на першому місці в українців в списку покупок через Інтернет займають це електроніка, побутова техніка, товари для дому, меблі, їжа, квитки. До товарів, що користуються попитом найменше належать книги, товари для дітей та заходи;